

ENOTNOST

DELAVSKO-KMEČKI LIST

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrletno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče. Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold, Ljubljana, Moste. Odgovorni urednik Jakob Pančur, čevljar, Ljubljana, Križevniška ul. 12. Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

Delavci in kmetje vseh dežel, združite se!

Čas delavko-kmečkega bloka prihaja. Razočarane kmečke mase morajo najti svojega zaveznika v delavstvu in v razrednem boju. Edino pot delavsko-kmečkega republikanskega bloka vodi k rešitvi.

Nasilje Vukičević-Koroščevega režima.

40 žandarjev razganja delavske izletnike v Bohinju. — Kot težke zločince vklepajo delavce, ki so posetili bohinjske kmete.

Pred štirinajstimi dnevi so bile v Bohinju občinske volitve. Delavsko-kmečki republikanski blok je v tej kmečki občini dobil 61 glasov in 4 občinske odbornike, demokrati 35 glasov in 3 odbornike, združeni klerikalci, radikali in samostojni kmetje pa 249 glasov in 18 odbornikov. Vključno intrigam in grožnjam klerikalnih magnatov, ki so potom posameznikov skušali preprečiti samostojen nastop zavednih kmetov, je DKRB v glavnem ohranil svoje pozicije, kar je klerikalno-radikalne gospode silno razkačilo. Kar nismo dosegli z grožnjami in obljubami, bomo z žandarskimi kopiti — so govorili.

V soboto 23. julija je hotelo jeseniško pevsko društvo prirediti koncert v Bohinju, obljubili so tudi nekateri sodrugi iz Ljubljane in drugih krajev, da bodo posetili bohinjske sodruge — kmete. V nedeljo pa so že v Ljubljani na postaji detektivni prepovedali sodrugom potovati v Bohinjsko Bistrico, ker je »izlet prepovedan«. Kdo ga je prepovedal, zakaj, na podlagi kakega zakona — tega nismo zvedeli. »Mi smo žandarji, mi smo oblast...« je zadnjič napisal s. L. M. v »Enotnosti«.

Točnega poročila, kaj je bilo v Bohinju, še nimamo. Iz meščanskih časopisov pa smo zvedeli, da je bilo v Bohinju poslanih 40 žandarjev, ki so jeseniške sodruge pričakali, jih uklenili in zvezane gonili po Bohinjski Bistrici in jih nagnali nazaj na Jesenice. Nekaj so jih zaprli, kaj je z zaprtimi, ne vemo.

Energično protestiramo proti takemu omejevanju osebne svobode in proti surovemu nastopanju žandarjev, ki so izletnike vklepali in jih zvezane gonili kot najtežje zločince.

Vse to se godi danes, ko so po sporazumu SLS in radikali klerikalci ne formalno, pa zato faktično vladna stranka.

ŽANDARSKI SIROVEŽI NA BLEDU.

8 sodrugov brez razloga aretiranih.

Ob tej priliki so se vršila na Bledu s strani tamkaj se nahajajoče srbske orožniške postaje neverjetna preganjanja tamošnjih sodrugov. Šef orožništva na Bledu je sedaj kapetan Todorović, ki ima svoj sedež v takozvanem blejskem domu.

V soboto dne 24. julija je pustil aretirati naslednje sodruge iz Bleda: Ignac Maučič, železničar v pokoju; Anton Ulčar strojnik; Franc Knaflič, mizarški delovodja; Ludvik Bem; Andrej Prešeren; Jernej Bregant; Franc Pavlič in I. Kavčič.

Vse imenovane sodruge so odpeljali v blejski dom, kjer so sedaj nastanjeni srbski orožniki. Kapetan Todorović je upil na naše sodruge: »Šta si ti, jeli si komunista, jeb... ti pič... materino, ja vam bom dal.« Nato se je obrnil do navzočih orožnikov rekoč: »glejte jih komunistov«. Nato je ukazal orožnikom, da so pobrali sodrugom vse, kar so imeli pri sebi, ukazal posaditi vsakega v en kot in strogo prepovedal medsebojno občevanje. Zahtevali so, da si morajo sami kupiti hrano.

Nekatere izmed sodrugov so sneli takoj od dela, tako da niso mogli niti počivati. Sodrug Ulčar, Prešeren in Bem so bili 30 ur brez počitka, ker so imeli prej nočno službo. Sodrugji so zahtevali, da se jih zasliši, vendar jim nihče ni povedal, zakaj so bili aretirani. Držali so jih konfinirane skozi 32 ur brez zaslišanja.

Šele pozneje so zvedeli, da so jih aretirali radi nameravanega izleta Jeseničanov v Bohinju.

Vprašamo gospoda velikega župana ljubljanske oblasti, kakor tudi vodstvo SLS, ki je danes sodgovorna za politični režim v Sloveniji, kaj misli ukreniti proti zgoraj navedenim protustavnim činom kapetana Todorovića? Stojimo neposredno pred volitvami v narodno skupščino. Na Gorenjskem pa je danes onemogočeno vsako volilno delo. Na Gorenjskem je danes postavljen režim izjemnega stanja, ki je po naši ustavi nedopusten. Slučaj aretacije sodruga Kermavnerja v Bohinju ni več osamel. Kapetan Todorović je pričel v masah preganjati naše sodruge na Gorenjskem. Vsak delavec mu je komunist, komunist pa je brez vsakih pravic pred današnjim režimom.

Mi bomo ukrenili proti zgoraj opisanemu postopanju potrebne korake, v kolikor je po naših zakonih to sploh mogoče. Vložili bomo ovadbo in obenem tožili državo na odškodnino radi protustavne konfinacije.

Sodruge iz Gorenjske in od drugod pa pozivamo, da nam sporoče vsak slučaj nasilja, kajti samo na ta način je mogoče ukreniti potrebne korake.

Zagorski župan potrjen.

Intrige demokratov, klerikalcev in Čobala zaenkrat niso uspele.

Zagorje, 26. julija 1927.

Dobili smo obvestilo, da je izvolitev župana s. Repovža in občinskega starešinstva potrjena in da se vrši zaobljuba v pondeljek, 1. avgusta 1927.

Intrige ki so jih spletali združeni zagorski fašisti, socialisti in del klerikalcev, zaenkrat niso imele uspeha, ker sedaj pred volitvami klerikalni vladi ne gre v račun, da bi si z razpuščanjem občinskih svetov napravilo še hujše nerazpoloženje proti sebi.

FIASKO DEMOKRATOV, KLERIKALCEV IN SOCIALISTOV V MEŽIŠKI AFERI.

S koliko slastjo so meščanski časopisi poročali o mežiški aferi in kako perfidno so namigavali, in med vrsticami govorili o korupciji, poneverbah in zlorabah občinskega denarja. Z največjo pozornostjo je drž. pravdnštvo vršilo preiskavo in iskalo dokazov. Tudi sodruga Gustinčiča so poleg drugih vmešali v afero, v namenu kompromitirati komuniste. — Pred par dnevi pa je sodrug Gustinčič dobil obvestilo, da je preiskava ustavljena, »ker je obtožitelj odstopil od kazensko sodnega pregona«.

Ustvarjata se samo dve fronti.

OBČINSKE VOLITVE NA GORENJSKEM. Dober znak. — Kapitalistične stranke se pričenjajo deliti na bogate in revne, na izkoriščane in izkoriščevalce.

V dnevnem časopisju pišejo demokrati in klerikalci: mi smo zmagali, mi napredujemo. Res pa je to, da napreduje delavsko-kmečka fronta, ki doslej žal še ni povsod zavestna in organizacijsko povezana, vsled česar je velik korak naprej nemogoče določiti v številkah. V SLS, SDS, SKS so dosedaj vsi sloji: so delavci in kapitalisti in so mali posestniki in veleposestniki, izkoriščani in tlačeni in izkoriščevalci in tlačitelji. Na vasi pa — kamor še ni dovolj dosegla naša propaganda delitve družbe na dva nasprotna si razreda, na dve fronti — prihajajo delavci in kmetje na podlagi dosedanjih žalostnih izkušenj sami do prepričanja, da tlačeni in tlačitelji ne spadata skupaj v eno stranko, da delavec in kmet ne moreta biti v tisti fronti, kjer sta kapitalist fabrikant in kapitalist veleposestnik.

Kmet na vasi to nezdružljivo nasprotje najlažje vidi in spozna v občini sami in zato se je ravno pri občinskih volitvah najprej pokazala diferenciacija (delitev). Volitev so se v glavnem udeleževali klerikalci, demokratie, samostojneži in tam kjer je razredna zavednost že utrjena, so samostojno nastopili tudi delavci in kmetje — delavsko-kmečki blok. Imamo pa ta razveseljiv pojav, da so v mnogih občinah pristaši n. pr. SLS nastopili z dvema listama. Na eni so se zbrali bogati in premožnejši klerikalci, ki imajo oblast in komando, na drugi pa revni mali kmetje, mali obrtniki in delavci, ki so še pod vplivom SLS, ki pa čutijo, da imajo druge interese kot njihovi kapitalistični »somišljeniki«. Isto se je v nekaterih občinah zgodilo v SDS: Kapitalistični del demokratov ni mogel preprečiti, da ne bi izkoriščen in tlaččen del delavcev in kmetov demokratov postavil svojo listo.

Rekli smo že zgoraj, da ta delitev še ni zavestna in povsod tudi še seveda ni jasna, je še v procesu razvijanja. Naša dolžnost je, da temu pojavu posvetimo pozornost, ki jo zasluži. Iz nezavestne razredne delitve na dve razredni fronti moramo napraviti zavestno; to delitev, ki je pričela na vprašanih občinskega gospodarstva moramo poglobiti in razširiti na vsa politična, gospodarska in socialna vprašanja v državi in gibanje moramo organizacijsko povezati in ga privedi v bojovno fronto delavsko-kmečkega republikanskega bloka.

Volilni rezultati so naslednji:

Kranj: demokrati 16 obč. odbornikov, klerikalci 4, SKS 5. Zanimivo bi bilo vedeti, za katero listo so glasovali Pastorek in drugi kristanovci v Kranju. Za napredni blok?

Tržič: demokrati 11 odbornikov, SLS I 2, SLS II 5, delavsko-kmečki blok 7 (socialisti-komunisti).

Cerkije: demokrati 6 odbornikov, SLS I 3, SLS II 13, delavsko-kmečki blok 1.

Predostje: SKS 3, demokrati in socialisti (napredni blok!) 7, SLS I 7, SLS II 8.

Šenčur: SLS I 1, SLS II 6, SDS 10, SKS 3, delavsko-kmečki blok 1.

Stražišče: SLS I 5, SLS II 7, SDS 6, delavsko-kmečki blok 6.

Sv. Jošt: SLS I 3, SLS II 3, delavsko-kmečki blok 3.

Kovor: SLS I 7, SLS II 2, delavsko-kmečki blok 3.

Sv. Ana: SLS I 3, SLS II 3, delavsko-kmečki blok 1.

Poljane: SLS 8, SDS 6, delavsko-kmečka lista 3.

TUDI URADNIKI NE ZAUPAJO VEČ KAPITALISTIČNIM STRANKAM.

V Ljubljani se je vršilo več sestankov državnih uradnikov, ki bodo najbrže postavili pri volitvah svojo uradniško listo, ker so prišli do zaključka, da kapitalistične stranke niso zastopale interesov uradnikov, temveč interese podjetnikov. — Demokrati in klerikalci, ki so uradnike z obljubami in grožnjami držali dolga leta v šahu, so se tega koraka zelo ustrašili, ker bodo na ta način zgubili mnogo glasov. Zato nastopajo eksponenti teh strank seveda proti uradniški listi.

Mi moramo uradnikom povedati, da sicer pozdravljamo to gibanje, v kolikor pomeni ono nezaupnico vsem meščanskim strankam, da pa je pot, po kateri hočejo iti — vstvarjanje nekake uradniške stranke — napačna in da v tej smeri uradniki ne bodo daleč prišli. Kakor bi nikamor ne prišli železničarji, če bi ustanovili železničarsko stranko itd. **Ne po kategorijah, ne po poklicih, temveč po razrednih interesih se morajo opredeljevati delavci, kmetje, mali obrtniki in uradniki.**

V letih 1919 do 1920, ko je bilo delavstvo — ki je avantgarda zatiranega proletarskega razreda — močno, je bil tudi položaj uradnikov in kmetov boljši. Ko je buržuaziji uspelo, da pritisne k tlom proletarijat — da delavstvu vzame priborjene pravice — se je avtomatično poslabšal položaj uradnikov, malih kmetov.

Uradniška stranka ali uradniška lista naj bo le prvi korak. Slediti pa mu mora drugi in ta je priključitev uradnikov v razredno proletarsko fronto, kamor po svojih interesih spadajo.

HUJSKAJOČI DUHOVNIK JE MORAL POBEGNITI S POKOPALIŠČA.

Studenci, 26. julija.

Pri pogrebu s. Heinca, železničarja, ki se je vsled bede ustrelil, je bilo mnogo ljudi. Ko je na grobu govoril s. Magdič, se je duhovnik demonstrativno odstranil od groba in prišel nazaj šele, ko je s. Magdič nehal. Duhovnik je pričel polemizirati z govorom s. Magdiča, napadati strokovno organizacijo železničarjev in pridigati, da vdovi in železničarjem ne bo pomagala nobena organizacija, temveč samo bog. Ko so prisotni glasno protestirali proti napadom na organizacijo, je pričel še huje izzivati. Ker ima tudi delavska potrpežljivost svoje meje, so ga prekinili glasni protesti, pred katerimi je izzivajoči duhovnik naglo pobegnil.

POŠTNI DIREKCIJI V LJUBLJANI.

Volivni odbor DKRB v Ljubljani je 20. VII. poslal na naslov s. Micl Plahutnikove v Trbovljah zavoj tiskovin (vabila za sestanke DKRB), katere pa trboveljska pošta naslovu ni izročila. Pač pa so 21. VII. orožniki vršili pri Plahutnikovi hišno preiskavo, češ, da je tajnica komunistične stranke, ker dobiva tiskovine od Marcela Žorže. Iz tega sledi, da je trboveljska pošta morala pošiljko pregledati in jo izročiti žandarjem, ne da bi naslovnico obvestila o došli pošiljki. — Tudi radi dostavljanja lista »Enotnosti« imamo iz Trbovelj vedno pritožbe. List prihaja v Trbovlje v soboto zjutraj, mnogi ga pa dobivajo šele v ponedeljek.

Protestiramo proti takemu postopanju poštne organov in prosimo pošto direkcijo, da napravi na trboveljski pošti tudi v tem pogledu red.

Iz govora s. Gustinčiča na pogajanjih z JSDS in KDZ v Celju.

Sodrug! Prehajam sedaj na programatična vprašanja, ki nas ločijo od Jugoslovanske soc. demokratične stranke. V svojih dopisih in v »Napreju« nam predlaga nekatere točke, ki bi jih mi nikakor ne mogli sprejeti v naš, oziroma skupni volilni program, ker mislimo, da so načelno napačne, da bi se z njimi naravnost osmešili in delavce odbili od sebe. Treba torej podvreči ta vprašanja stvarni in resni kritiki.

To pa storim tem rajši, ker nas JSDS naravnost poziva na to kritiko. Ona nam namreč očita, da se z njo tako malo kritično bavimo, medtem ko so naši predali vedno polni kritike proti SSJ.

Ta želja po kritiki na vaši strani nam je zelo simpatična. V tem je ravno velika razlika med vami in Socialistično stranko, ki se boji kritike kakor hudič križa. Toda, sodrugi socialni demokratje, če mi več ne govorimo o vas, nismo krivi mi, temveč vaša stranka, ki se tako malo pojavlja na politični pozornosti delavskega razreda. Vi ste zapadli malenkostnemu sektaštvu, ki vas loči od delavskih mas, od velikih delavskih gibanj. Vi ste do sedaj koncentrirali vso svojo delavnost na kritiko Delavske zbornice, a v boju z buržuazijo in proti njenim podrepnikom nas puščate vedno same in zato vam odkrito povemo, da nismo mnogo upali na kak skupni nastop z vami. To tem manj, ker sta se svoječasno pri diskusijah v Ljubljani vaša vodilna dva sodruga, Beront in Kisovec, odločno izjavljala proti vsakemu sodelovanju z nami.

Vi zahtevate od nas, da se izrečemo predvsem o vprašanju nasilja.

Sodrug! kaj pa je nasilje?

Po vaši lastni definiciji je nasilje izrabljanje oblasti manjšine proti večini. Tako n. pr. izrablja danes kapitalistična buržuazija svojo politično oblast kot ogromna manjšina za to, da izkorišča delavce in kmete, ki so ogromna večina prebivalstva v državi. Proti temu nasilju smo seveda na vsej črti! Toda, sodrugi, če se postavlja vprašanje nasilja tako, kakor da bi proletarijat kdaj delal nasilje s tlačiteljem, potem pravimo mi, da je to popolnoma napačno. Proletariat je vedno večina in torej že zaradi tega ne more vršiti nikoli nasilja. Manjšina t. j. buržuazija, bi se torej morala podvreči njegovim zahtevam. Poleg tega pa se nahaja proletarijat stalno nasproti kapitalu v razrednem boju. On se nahaja danes v defenzivi, ker so njegove sile še preslabe. Toda če jutri naraščejo njegove sile, če stopi iz defenzive v ofenzivo, mi tega ne smatramo za nasilje. Sodrug! če bi se postavili mi na nasprotno stališče, bi bili enaki tisti mizeri buržuaziji, ki misli, da take zgodovinske dogodke lahko izzovejo posamezne osebe s svojo agitacijo. Taki dogodki nastopijo vedno takrat v človeški družbi, kadar delovne sile prerastejo dotični gospodarski sistem in zato bi nam tudi malo pomagalo, če bi bili proti temu, ker bi nas ti dogodki enostavno pogazili. Nobene drugačne izjave glede nasilja bi torej mi ne mogli sprejeti v naš volilni program.

Tako pa je tudi z vašo zahtevo po progresivnem obdavčenju.

Sodrug! mi smo, seveda, za progresivno obdavčenje kapitala, toda smo odločno proti vsakemu obdavčenju delavskih in uradniških plač v kapitalistični državi. Mi smo proti temu, prvič, ker v resnici takointako plačajo davke samo tisti, ki ustvarjajo nove vrednosti, t. j. delavci in kmetje. Drugič pa smo proti temu tudi zato, ker prejemajo danes delavci in uradniki (z malimi izjemami poslednjih), tako mizerne plače, da ne dosegajo niti življenjskega minima. Vaša teorija, da je treba obdavčiti delavske mezde progresivno zato, da se bodo mezde vsem delavcem izenačile, da bodo prejemali v kapitalistični državi približno vsi enako plačo, da se potem ne bodo več borili za večje plače — je naravnost gorostasna. Mi bi s tem potisnili delavske plače na najnižjo stopinjo, mi bi jih izenačili na najnižji mezdni in bi torej zaslužili, da nas delavci naženejo kot prave agente kapitala. Delavec se mora boriti za najvišjo plačo v kapitalistični družbi in Marx nam je dovolj jasno dokazal potrebo in neizogibnost tega boja (v polemiki s Prudhomom. Op. ur.).

Naročnikom!

Prejšnji in današnji številki »Enotnosti« smo priložili »Naprej«, uprava »Napreja« pa je svojim naročnikom priložila »Enotnost«. To smo storili zato, da bodo dekalisti, socialdemokrati in člani KDZ, ki nastopijo pri volitvah 11. septembra 1927 skupno kot Delavsko kmečki republikanski blok, čitali lahko oba lista, kar ne more nikomur škoditi.

Večja naklada lista pa povzroča seveda večje stroške. »Naprej« je zvišal naročnino na 10 Din mesečno, mi pa prosimo naročnike, da nam omogočijo plačevanje večjih stroškov z rednim plačevanjem naročnine in z prispevanjem in zbiranjem za tiskovni sklad ter z razširjanjem »Enotnosti«.

Prihodnja številka »Enotnosti« izide zopet na 6 straneh. Obširno pismo z Dunaja o dogodkih in naukih 15. julija na Dunaju je ostalo za prihodnjo številko.

Sporočite takoj čuvarje skrinjic in pošljite podpisane izjave.

Te točke torej mi ne moremo sprejeti v našo volilno platformo.

Ravno tako je napačna vaša teorija in vaša politika v strokovnih organizacijah.

Vaša stranka zahteva od vsakega člana strokovne organizacije, da bodi najprej dober socialist. Vaša stranka ni razumela pomena strokovnih organizacij. Strokovne organizacije so začetne šole socializma in razrednega boja. Tja notri mora vse, odvisno pa je samo od tega, kdo te organizacije vodi. Vi kritizirate strokovne organizacije, ki so v rokah socialistov, toda vi delate to samo odzunaj, samo od daleč. Kjer pa se je treba boriti proti tistim vodstvom, ki vodijo te organizacije po željah buržuazije, tam nas puščate v boju same. Treba v strokovne organizacije. Mi moramo doseči enotnost strokovnih organizacij in jih čistiti od agentov buržuazije. Vaša stranka je postala sekta ravno zaradi tega, ker se je odtrgala od delavskih mas, ker se je odločila od strokovnih organizacij. Mi vam predlagamo, da sprejmete načelo enotnih strokovnih organizacij in boj proti agentom buržuazije v njih. Tu je naša enotnost ne samo koristna, temveč tudi neobhodno potrebna.

Mežiški dogodki nam so pokazali, da JSDS enotne fronte proletariata ni razumela. Mi smo vas takoj, ko je bila mežiška občina razpuščena in občinski odborniki pometani z dela predlagali organiziranje skupne pomožne akcije, toda vaše vodstvo je šlo nemo mimo tega našega predloga. Ono si je delalo še iluzije, da se dá tu še z intervencijami kaj doseči. Proletariat lahko kaj doseže samo v boju proti kapitalu.

Naš skupni nastop, sodrugi socialni demokratje, nima, kakor sem vam že v uvodu svojega govora naglasil, samo namena pridobiti čim več mandatov. Poslanci v državnem zboru so nam potrebni, toda še bolj potrebna nam je enotna bojvena fronta proti kapitalu in njegovim podrepnikom. Volitve naj bodo začetek te enotne fronte!

POKOJNINE RUDARJEV IN KOVINARJEV OGROŽENE.

Bratovska skladišnica v deficitu.

Žerjavov pravilnik je privedel bratovsko skladišnico tako daleč, da izgleda, da bodo lepega dne vpokojeni rudarji in kovinarji ostali brez pokojnine, ker ne bo denarja. S 1. avgustom ima pokojninska blagajna 58.000 Din deficita, ki bo vedno večji. Danes znaša število vpokojenih 281, od katerih je 132 vpokojenih članov in vdov po novem, 149 pa je starovpokojecev, ki že sedaj dobivajo komaj par dinarjev »pokojnine«. Sedaj pri volitvah so državne »kronske vpokojence« prevedli na dinarske, rudarske in kovinarske starovpokojence pa pustijo umirati od gladi.

Zadnji čas je, da se rudarji in kovinarji sami zganajo. Delavska zbornica je popolnoma odpo

Razbijaški manevar voditeljev SSJ — razkrinkan.

»Volkstimme«, centralno glasilo SSJ v Mariboru, št. 60 od 28. julija objavlja šele sedaj sklep izvrševalnega odbora SSJ z dne 8. julija 1927 ki glasi:

»SSJ bo v vseh volilnih okrožjih in okrajih, kjer so zato dani predpogoji postavila svoje samostojne liste. Z ozirom na ta sklep se odkloni poziv komunistov, ki predlagajo pod firmo DKRB skupen nastop.«

»Del. Politika« tega sklepa ni objavila, »Volkstimme« pa šele sedaj po treh tednih. Vse kar so voditelji SSJ počeniali na celjski konferenci in na mariborskih konferencah, je bil samo manevar. 8. julija so že sklenili samostojno iti v volitve. S tem je pojasnjeno, zakaj so na konferenci 24. julija v Ljubljani pred delavci sklenili eno, v pismu pa od nas zahtevali drugo. S tem pa je tudi razkrinkana vloga tiste trojice zedinjašev, ki pred delavci še skušajo prikriti svoj vstop v socialpatriotijo.

MARIBORSKE KONFERENCE ALI RAZBIJAŠKI MANEVRI SSJ.

Mi smo že poročali, kako je SSJ odklonila skupni nastop z Delavsko-kmečkim republikanskim blokom v vsej državi. Govorili smo tudi že o pismu, s katerim je pokrajinsko tajništvo SSJ v Mariboru odklonilo skupni nastop z nami pri teh državnoborskih volitvah za vso Slovenijo. To je več ko naravno, da je SSJ odklonila naša povabila. Od stranke, ki je tako zvesta služabnica buržuazije in domačega in tujeja kapitala kakor SSJ in ki živi od milosti in sklede belgrajske »čaršije«, tudi nismo mogli več pričakovati. Toda v pravi luči pa se je SSJ pokazala še-le s svojimi poskusi, da razbije vrste razrednozavednejšega proletariata v mariborskem okrožju.

SSJ je z nami vedno tako nastopala, kakor so to zahtevali interesi kapitala. Ona ni nikoli z nami nastopila v enotni fronti kot SSJ in nikoli v vsej Sloveniji. Ona je vedno izvršila ta skupni nastop tako, da se ni zamerila buržuaziji in da je nas slabila. Nastopala je tudi z nami skupno izključno le v volitvah, tako, da bi bili mi kmalu postali samo njena glasovalna mašina. Ker je v mariborskem okrožju močnejša ji je prav za prav šlo vedno le za to, da pridobi zase naše mariborske sodruga. In zgodilo se je res, da so ji včasih brez ugovorov sledili, ne da bi bili zahtevali od nje najmanjših izjav in ne da bi se bili vprašali, koga prav za prav podpirajo in zakaj podpirajo SSJ.

Na to razbijaško taktiko se je vrgla SSJ tudi pri teh volitvah. Ko je odklonila naše povabilo za vso državo in za Slovenijo, je začela sklicevati konference v Mariboru, na katere je vabila tudi naše sodruga. In če prav je zavrnila celo vrsto naših načelnih zahtev, je znala nekatere naše zaupnike preslepariti, da je prav za prav sprejela vse naše zahteve ter jim je poskušala dokazati, da nočemo mi skupnega nastopa samo iz trdoglavnosti. Taka konferenca se je vršila v Mariboru v četrtek, 21. t. m. in v nedeljo, 24. t. m. Na četrtkovni konferenci so bili zastopani samo mariborski, naši in njihovi zaupniki, seveda pod vodstvom Eržena in Petejana. Na nedeljski konferenci, kjer so mislili socialni patriotje, da bo par naših pristašev kratkoma odobrilo njihovo kandidatno listo in da bodo s tem nas izmanevrirali, pa je bil zastopan tudi naš in socialnodemokratski volilni odbor.

V našem imenu je govoril s. Gustinčič in v imenu JSDS pa Klemenčič. Oba govornika sta naglasila, da smo mi še vedno za skupni nastop in da imata tudi polnomočje za takojšnja pogajanja z SSJ, toda SSJ mora najprej dokazati, da je pripravljena skleniti skupni nastop vsaj za vso Slovenijo in da ji ne gre samo zato, da razbija naše vrste. Sprejeti mora seveda tudi vse točke naše skupne platforme, da se s tem odreče dela za monarhi-

zem in sodelovanja z buržuazijo in njeno policijo. Tudi se mora odreči centralizmu in se desolidarizirati z angleškim kolonialnim kapitalom.

Petejan je v imenu SSJ odločno odbil predlog za skupni nastop v vsej Sloveniji. Pri tem se je posluževal — kakor tudi vsi ostali socialistični govorniki — pravih malomeščanskih razbijaških metod. Izjavil je, da so pripravljeni sklepati sporazum samo na podlagi, ki so jo dogovorili na četrtkovni konferenci v Mariboru in da ne dajo nobene izjave glede monarhizma in republike, sodelovanja z buržuazijo in policijo. Njih da nič ne briga, kaj da delajo njihovi sodrugi v Ljubljani. Oni da niso taki socialni patriotje kakor socialisti v Ljubljani. Samoodločba narodov za njih ni tako važna. To da je oglodana kost, ki da smo jo mi pobrali, ko so jo klerikalci proč zagnali. Oni da so za načelo: Balkan balkanskim narodom (Za to parolo je bil tudi bivši avstrijski minister za zunanje zadeve, grof Ehrenthal, ki je pripravljal svetovno vojno! Op. ur.). Postavil se je popolnoma na špisarsko stališče lokalnega patriotizma, tako da se je konferenca na socialpatriotični strani razrila na tako niskoten nivo, da so posamezni njihovi govorniki začeli izjavljati, da ne gredo skupno s Kranjci, ker da imajo pretrde glave.

Te špisarske teorije so naleteli na trdo pri vseh razsodnih proletarcih, posebno pri proletariatu iz mežiške doline. S. Teršek je izjavil, da če pojdemo po tej poti, ne bomo imeli kmalu nobene stranke in nobene internacionale več in da bo potem pač vsaka vas sklepala zase in s svojimi sklepi terorizirala drugi proletariati.

Socialni patrioti so potem uvideli, da so s svojim razbijaštvom pogoreli in so konferenco zaključili brez željenih uspehov zase.

VOLIVNA KONFERENCA SSJ V LJUBLJANI.

Predvsem moram konstatirati, da na konferenci ni bilo delegatov, temveč da so prišli tisti, ki so jih socialisti imenoma poklicali. Vstop je imel samo oni, ki se je izkazal ne s pooblastilom, temveč z imenskim vabilom. Poklicani so se odzvali le iz 12 krajev na Kranjskem, precej pa je bilo navzočih ljubljancev in iz najbližje okolice. Na konferenco za »skupen nastop« niso bili povabljeni niti dekalisti niti socialdemokrati. Kar je marsikomu odprlo oči, kako »iskreno« so voditelji za bojeven skupni nastop. Likar, podpravnatelj bolniške blagajne je bil glavni govornik. Napadal je predvsem s. Gustinčiča, premleval laž o pogajanjih v del. domu in zapisniku, o platformi skupnega nastopa pa ni govoril. Kitek je napadal sovjetsko Rusijo; trdil je, da tam ni nobene svobode za delavce, da vlada rudeči teror v sovjetski Rusiji. Napadel je tudi dunajske delavce, ker so razrušili justično palačo. Ko je hotel govoriti Štukelj, so ga prekinili protesti delavcev, ki so protestirali proti temu, da bi na konferenci govoril človek, ki je na vsedelavskem zletu klical policijo proti s. Simi Markoviču. Ker so se zavzeli za Štukelja socialistični generali, je Štukelj vendarle govoril, lekcija pa je pomagala: napadati sovjetske Rusije ni več upal. Delavci, ki so govorili, so zahtevali skupen nastop, noben delavec ni govoril proti platformi DKRB. Prisilili so razbijaške generale, da so postavljane kandidatov morali proglašiti za provizorno in da se morajo v bodoče voditi pogajanja pod kontrolo delavcev z ene in druge strani. Delavci so obsojali pisanje »Del. Politike« in zahtevali, da se letak (ponatis iz »D. P.«) ne sme razširiti. Sedaj jih je nalagal, da so letak izdali kot odgovor na letak DKRB, kar seveda ni res, ker je letak SSJ bil tiskan in razposlan za v sredo, letak DKRB pa šele naslednjo soboto. Pri postavljanju kandidatov je dobil Jernejčič 9 glasov,

Miklošič 7, Likar pa je bil izvoljen z ducat glasovi. Za Ljubljano so prepustili Kiteku in Mlinarju, da se za kandidature med seboj pogovorita. Mnogo začudenja pa je vzbudil predlog Tome-ta, ki je v imenu strok. org. živilskih delavcev predlagal za kandidata direktorja Delavske zbornice Kopača. Kakšna je bila konferenca, pove dovolj to, da je bil Kopač sprejet, po konferenci so pa kritizirali Kopača, in da ni nihče proti glasoval. Postavili so še Pastoreka, Petrovčiča za kandidate in v naglici zaključili.

DOKUMENT, DA HOČEJO VODITELJI SSJ PREPREČITI ENOTEN NASTOP.

Volivna konferenca SSJ je na pritisk delavstva sklenila, da se morajo pogajanja z dekalisti in socialdemokrati obnoviti v prisotnosti delavcev ene in druge strani. Na konferenci je Likar trdil, da so sprejeli na pogajanjih vse zahteve dekalistov in da je Gustinčič razbil pogajanja.

To so voditelji SSJ govorili pred delavci na konferenci.

V ponedeljek pa so nam poslali pismo, podpisano od Sedeja, Avseneka iz Jesenic in Plevnika iz Novega mesta v katerem v prvi točki odklanjajo platformo DKRB in predlagajo ono, ki je bilo postavljeno za oblastne volitve. V tej platformi ni niti besedice o sovjetski Rusiji, ni črke o republiki, nič o samoodločbi narodov, nič o delavski zbornici, nič o mežiškem slučaju. Preko vsega tega gredo socialistični voditelji. V drugi točki pisma zahtevajo, da se moramo jasno in nedvomno izjaviti za socialistično stranko in za združitev v NRSS. Ne strokovno zedinjenje CRSOJ in NRSS, temveč kapitulacijo CRSOJ zahtevajo od nas. Zahtevajo kot pogoj za skupen nastop, da vstopimo v monarhistično SSJ. Če ne sprejmemo tega ultimatumu v 48 urah, nas bodo smatrali za sovražnike — pišejo v pismu...

Sodrugi! Preglejte platformo DKRB in naše dodatno pismo. Nobene točke ni v platformi DKRB in v našem pismu, ki bi nasprotovale socialističnem programu, zato so socialdemokrati platformo lahko sprejeli in Likar sam je na konferenci pred delavci v besedah pristal na platformo DKRB. Ko so pa delavci odšli, so voditelji SSJ napisali pismo, v katerem zahtevajo od nas, da se odrečemo svojega programa, da se odrečemo svoje stranke in da v 48 urah sprejmemo njihov program in vstopimo v SSJ. S tem pismom so voditelji SSJ pokazali, da nočejo skupnega nastopa in to pismo pokažite vsem onim, ki so po 1. maju in vsedelavskem zletu še v dvomu, kdo je razbijač.

Še en dokaz.

Po sklepu nedeljske konference bi se morala vršiti v sredo pogajanja z dekalisti in socialdemokrati pod kontrolo delavstva. Socialisti so sicer poklicali določenih pod delavcev, da kontrolirajo pogajanja, niso pa povabili niti dekalistov niti socialdemokratov. S tem je za vsakogar jasno, kdo se je izločil od enotnega nastopa.

ZAHVALA.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem steklarskim delavcem za v času moje dolgotrajne bolezni darovano mi vsoto v znesku Din 300.

Zagorje, dne 23. VII. 1927.

Rihard Hofman.

NAROČNIKOM IN ČITATELJEM »ENOTNOSTI«.

Današnji številki smo priložili poštne položnice. Tisti naročniki, ki imajo naročnino plačano že za naprej, naj položnico spravijo za pozneje. Kdor pa je z naročnino zaostal, ga prosimo, da naročnino takoj poravnava. Kolikor je mogoče, naj skušajo naročniki obračunavati naročnino vnaprej, kakor je to uvedeno pri drugih listih. Le z rednim obračunanjem je mogoče vzdržati list v sedanjem obsegu.

Kakšna je klerikalna avtonomija?

IZ DELOVANJA OBEH OKROŽNIH ZBORNIC (OBLASTNIH SKUPŠČIN).

Zadnje seje okrožnih zbornic niso prinesle delavcem in kmetom nič dobrega, manejo si pa roke kapitalistični krogi, ki so pripravili vse potrebno, da bodo na prihodnjih sejah po 11. septembru, ko ne bo treba več imeti obzira na volilne kroglice, napravili velik napad na žepe delavcev in kmetov.

Poslanec SLS Kremžar je na shodu železničarjev v Udmatu trdil, da so okrožne zbornice že avtonomija, ker delajo lahko zakone »brez parlamenta in brez kralja«. Ko so pa hotele mariborska in ljubljanska oblastna skupščina imeti skupno sejo v Celju, so jo morale odpovedati, ker jim minister tega ni dovolil.

V Mariboru so konstatirali, da belgrajska vlada ne daje pokrajinam tistih sredstev, ki jim pripadajo. Nujno potrebno bolnico bodo zidali iz posojila, pri katerem bodo banke vtaknile v žep mastne obresti. Sodr. Möderndorferju je klerikalna večina vzela besedo in odklonila 6 njegovih nujnih predlogov. Sklepali so o novih davkih in sklenili 25 % doklado na pridobitino, 100 % doklado na lovsko pristojbino in 100 % doklado na taktijemo. Socialist Grčar je branil interese proletarijata s tem, da je nastopil proti dokladam na lovske karte in tudi doklade na kapitalistične taktijeme (profite) mu niso všeč. To je začetek. Po volitvah bodo pričeli nalagati davke na delavce in kmete...

Seja ljubljanske okrožne zbornice se je pričela z manifestacijo za monarhizem. Klerikalci, demokrati in socialist Sitter so v imenu slovenskega ljudstva izrekli sožalnico za umrlim romunskim kraljem... Potem so prevzeli ljubljansko kranjsko hranilnico, pri čemer je prišlo do prepira med demokrati in klerikalci. Zmagali so seveda klerikalci, ki so demokrate pri tej ustanovi izrinili od korit. »Glas zavednega delavstva«, kandidat SSJ za državnozbornske volitve Sitter, je molčal, čeprav so se vsa socialna vprašanja, tičočja se položaja delavcev in kmetov, že drugič odstavila z dnevnega reda kot nevažna.

Anton Kristan v Ameriki.

»Enotna socialistična stranka« je Kristanova parola.

A. Kristan je v Ameriki, predava, piše, govori... Socialistična stranka dela za njega velikansko reklamo. »A. Kristan ima izredne sposobnosti praktičnega voditelja delavskega pokreta, v katerem, kakor se je izrazil, štejejo dejanja ne pa besede...« Tako seveda lahko pišejo socialisti samo v Ameriki, kjer delavci Kristana poznajo samo po besedah ne pa po dejanjih.

Do enotne socialistične stranke v Sloveniji mora priti in mi združniki vršimo praktično delo, da se to izvrši — je povedal Kristan v Ameriki; naši socialistični voditelji in zedinjaški repek SSJ pa pravi, da jih blatimo, če pravimo, da Kristan Anton še danes vodi socialistično politiko in da je »enotna socialistična stranka« Kristanova parola.

Kristan pa je tudi povedal, kar naši socialisti vedno zamolčijo in to je, kakšna naj bo ta enotna Kristanova socialistična stranka.

Kristan je namreč zagovarjal taktiko nemške socialistične stranke 1914—1918, ki je podpirala svetovno klanje in hujskala proti Francozom in Belgijcem itd. »Postopanje socialističnih voditeljev v Nemčiji 1914 nas ne more čuditi, to taktiko se dá zagovarjati.«

Da, zagovarjati se dá nemške socialiste v 1914. letu, to dela »Jutro« zelo pogosto, s proletarskega stališča, s stališča razrednega boja, pa se podpiranje vojne in imperializma ne dá zagovarjati.

A. Kristan je poskusil dobiti tudi dolarsko podporo za to enotno Kristanovo socialistično stranko. Tu pa so ameriški socialistični delavci zmajali z glavo in rekli: Ne. »Navedli so žalostne

izkušnje s posamezniki in organizacijami v domovini« (Blasnikova tiskarna, milijonski fond, mariborska tiskarna). Kristan pa je ugotovil, da se ameriški socialisti pri iskanju stikov z domovino niso obračali na ljudi, ki bi bili iskreni socialisti. S to ugotovitvijo je Kristan Anton povedal, da današnji voditelji SSJ niso iskreni socialisti.

ENOTNOST DELAVCEV IN KMETOV SE VSTVARJA NA PLATFORMI DKRB.

Trbovlje. (Volilni sestanek DKRB.) V nedeljo 24. t. m. se je vršil v Trbovljah volilni sestanek Delavsko-kmečkega republikanskega bloka, ki se ga je udeležilo okrog 100 delavcev. Podrobno poročilo s. Klopčiča o stališču DKRB in o celjski konferenci je bilo z odobravanjem sprejeto na znanje. »Ne bo več reformizem lovil naših glasov«. Tako so se izražali rudarji. Zlasti vprašanje republike je razburilo delavce. Kakor nalašč, so socialisti dopoldan na svoji konferenci postavili za sreskega kandidata tistega Sitterja, ki ga mi obtožujemo monarhizma. Jasen dokaz, da SSJ odklanja platformo DKRB in da ščiti monarhistične socialiste. Na sestanku se je tudi pojasnilo lažnjivo poročanje »Slovenca« o kandidatih za laški srez. Pač pa so delavci pozdravili kot kandidata s. Gustinčiča. Končnoveljavno kandidate še niso določene.

Hrastnik. V nedeljo se je vršil dobro obiskan volilni sestanek DKRB, ki se ga je udeležilo nad 50 rudarjev in steklarjev. Celjski sklepi so bili soglasno odobreni in obsodba nad režimskim socializmom SSJ splošno. Voditelji SSJ sicer širijo lažnjive vesti in blatijo osebe, toda delavska masa zna ločiti, kdo je proti vojni, kdo pa za znižanje militarizma; kdo je za republiko, kdo pa za monarhijo; kdo je za samoodločbo narodov, kdo pa za centralizem itd. Izvolil se je volilni zaupniški aparat, določilo vse volilno delo in Hrastnik bo 11. septembra pokazal, da je edino pravilna tista enotnost, ki se ustvarja okrog dekalistov.

Litija. Na nedeljski volilni konferenci dekalistov in socialdemokratov za litijski okraj, je bilo prisotnih 28 delavcev in kmetov iz 12 krajev. Prisostvovala sta tudi edini dosedanja pristaš Zedinjenja s. Podlipnik in socialist Petje. S. Podlipnik je podal izjavo, da je podpisal proglas Zedinjenja, ker je mislil, da bo ta grupa res delala na to, da se delavci in kmetje združijo na razredno bojno podlagi. Ker pa je spoznal, da je Zedinjenje samo agitacijska grupa da SSJ noče biti več zedinjaš. Konferenca je odobrila kandidature za litijski okraj in sicer s. Mirko Weinbergerja iz Zagorja za kandidata, s. Hrasta, kmeta iz Stične pa za namestnika. Izvolil se je volilni odbor, ki bo vodil vso volilno kampanjo v litiskem okraju in določile so se naloge tega odbora. — Med konferenco sta prišla dva orožnika, ki sta hotela prisostvovati konferenci in tako bojazljivce oplašiti. Pa prisotni se niso dali oplašiti, povedali so žandarjem, da tudi za njih veljajo zakoni in da se morata odstraniti. Žandarja sta odšla poročati klerikalcu Lebingerja, ki jih je poslal, mi pa smo delali naprej.

Vič-Glince. Na skupnem sestanku med dekalisti in socialdemokrati smo postavili volilni odbor DKRB in napravili načrt za volilno delo na Viču in v okoliških občinah. Imamo že določene čuvaje škrinje na vseh voliščih, sklicujemo sestanke in od moža do moža posvečamo največ pozornosti. Delavci se strinjajo z platformo DKRB in obsojajo voditelje SSJ, ki so razbili enoten nastop.

Vrhnika. Ta teden se je vršil sestanek DKRB za Vrhniko. Navzoče delavce je posebno zanimalo, kako so tekla pogajanja med SSJ, bernotovci in dekalisti. Socialisti so namreč raztrosili vesti o ukradenih zapisnikih in lagali, da so sprejeli platformo ter so s tem mnoge delavce spravili v zmedo. Vendar pa bodo tudi vrhniški delavci šli v skupen nastop na podlagi: platforme Delavsko-kmečkega republikanskega bloka.

KLERIKALNA PODIVJANOST.

Ker jim shod ni uspel, so razrezali s. Rajko O. pnevmatike na kolesu.

Ko so bili na vladi klerikalni poslanci, niso smatrali za potrebno prihajati med železničarje. Sedaj pred volitvami pa, ko se jim gre za volilne kroglice, so se razni gospodje eksministri in poslanci SLS ponižali do ljudstva in prirejajo shode. Posebno železničarje so vzeli na piko.

Na shodu v Udmatu so Sušnik, Kremžar in Pirc prali klerikalnega zamorca. Ss. Hlebec in Žorga sta kapitalistično politiko SLS razkrinkala in povedala, da je SLS po sporazumu z radikali prenehala biti slovenska stranka in da jo danes nič ne loči od Žerjava.

Shod je končal s popolnim porazom za SLS in to je klerikalce tako razkačilo, da so se maščevali s tem, da so na kolesu sodruga Rajko O. razrezali pnevmatiko, kar je odhajajoče delavce še bolj utrdilo v zavesti, da je proti klerikalcem treba z isto energijo nastopiti kakor proti fašistom in demokratom.

Zabeležiti moramo, da se teh shodov, na katerih so klerikalni poslanci utemeljevali redukcijo na železnicah, ni hotel udeležiti tajnik ZZJ Stanko, o katerem trdijo klerikalni poslanci, da je on stavljal predloge, po katerih so klerikalni poslanci delali. V obrambo Stankota niso vstali navzoči člani vodstva ZZJ, kar meče na Stankota prav čudno luč. Sicer pa so se ti člani vodstva ZZJ (Mikec) na shodu v Udmatu postavili na stran klerikalnih ministrov in proti ss. Marcelu in Hlebcu, kar je marsikoga, ki teh ljudi ni dovolj od blizu poznal, začudilo. Ja, ja, čas mineva, ko se je moglo pravi obraz prikrivati z drugo krinko, danes nastopa doba jasne opredelitve: ali na stran buržuazije in njenih podreptikov ali na stran odkritega razrednega boja. Čas, ko so nekateri posedali po dveh stolih, je minil.

Žrtve razrednega boja in reakcije.

Na grobu sodruga Fakina.

Ob priliki obletnice umora sodruga Fakina so se podali sodrugi iz Zagorja na njegov grob v Trbovlje. Popoldne so zapeli na grobu »Vzbujenje duhov« in »Vigred«, sodrug Franc Klopčič pa je imel kratek spominski govor. Ob tej priliki je bilo navzočih kakih 150 sodrugov in sodružic.

Radi tega petja je okrajno glavarstvo v Laškem obsodilo sodruga Franceta Kozmus, Rikota Jugovar, Rudolfa Ranzinger, Hinkota Dernovšek, Antona Groznik, Ivanja Dolšek, Jožefa Repovž, Ivana Sitar, I. Dergana in Franceta Klopčič, vsi iz Zagorja, vsakega na 100 Din denarne kazni, ali pa na 5 dni zapor. Proti tej sodbi so se vsi sodrugi pritožili.

Iz postopanja okrajnega glavarstva v Laškem je razvidno, da smatra tamošnji okrajni glavar Pinkava za kaznivo dejanje, če delavci, sodrugi pokojnega Fakina, počaste njegov spomin ob priliki obletnice njegovega umora.

Ker manjka tej razsodbi vsaka zakonita podlaga, smo radovedni, kako bo veliko županstvo v Ljubljani rešilo pritožbo naših sodrugov.

Obsodba sodruga Marcela Žorga.

Sodruga Marcel Žorga je za vsedelavski zlet naročil umetniške propagandne slike in jih prinesel z drugimi sodrugi na kolodvor, da jih tu uvrsti v spreved.

Preden pa se je to zgodilo, so prišli socialpatrioti (Urancar, Berdajs) in zahtevali, da se propagandne slike odstranijo. Ker se sodrug Marcel ni brigal za socialpatriote, so šli po policijo. Policija je pregledala posamezne slike in napise. Pustila je v spreved samo nekatere slike in napise, druge pa je odnesla na stražnico in obljubila, da jih vrne po sprevedu. Ko pa je sodrug Žorga prišel po slike, mu jih niso izročili. Ker tudi odvetniški opomin ni ničesar pomagal, je vložil tožbo proti državi na izročitev slik.

Nato je ljubljansko policijsko ravnateljstvo obsodilo sodruga Žorgo po »prügel-patentu« na 200 Din denarne kazni in na zaplombo slik. Proti tej razsodbi se je sodrug Žorga pritožil na velikega župana in bomo o tem ob priliki poročali.

V A B I L O

k IX. redni seji ožjega odbora »Svobode« delavske telovadne in kulturne zveze za Jug. v Ljubljani v sredo, dne 3. avgusta t. l. ob 20. uri v uradnih prostorih v Ljubljani, Marxov trg 2/II, s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnje seje.
- 2.) Poročilo tajnika.
- 3.) Poročilo blagajnika.
- 4.) Razno.

Ljubljana, dne 27. julija 1927.

Predsednik: Dr. Henrik Tuma, l. r.
Tajnik: Stanko Bitežnik, l. r.